

ERDÉLYI GAZDA

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET

HIVATALOS

KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden kedden egy iven és az egyleti tagoknak ingyen küldetik meg.

Nem tagok egész évre 2 frttal fizethetnek elő, féléves előfizetés el nem fogadtatik.

Pénz- és értékküldemények az ERDÉLYI GAZDA KIADÓ-HIVATALÁHOZ, a lap szellemi részét illető közlemények az ERDÉLYI GAZDA SZERKESZTŐSÉGÉHEZ ezímezendő.

A hirdetési díjazabályzatot lásd az utolsó lapon

Szerkesztő bizottság: elnök **Dr. Berde Aron**; **Girsik János**, **Szabó Sámuel**, **Szentgyörgyi József**, **Vörös Sándor**
felelős szerkesztő: **Gamauf Vilmos.**

Tartalom: Havi emlékeztető: martius. — Az időjárás hajdan és most. **Gamauf Vilmos.** — Erdély méhészetének jeleni állapota és jövője. **Albu József.** — Felhívás az erdélyrészi méniótulajdonosokhoz. — Egyveleg: Értesítés a Méhész kate ügyében. — Üzleti heti szemle. — Piaczi árak. — Hirdetések.

Havi emlékeztető.

Martius.

Ház és udvar. Eddig rendbe nem hozott gazdasági eszközök: eke, borona, fogas, henger, magtakaró, porhanyító — kijavítandók.

A gazdasági személyzet lizettel ellátandó, nehogy a sürgős tavaszi munkaidőben malombajjárással dologidő: mulasszanak.

Vetőmagot rostáltatunk, vagy ha nincs: sietve beszerezzük.

Mindazon ügyeket kiegyenlítjük és elintézzük, melyek a gazdaság vezetőjét a bekövetkezendő tavaszi munkától elvonhatnák.

Szántó föld. Hóolvadás után, mihelyt a föld lagya fölengedt és a talaj elérte a kellő szárazsági fokot, szántáshoz, vetéshez fogunk. Legelső sorban az őszi ugarok vettetnek be. Általános szokás az őszi ugarra vetett magot egyszerűen befogasolni, mindenestre czélszerűbb hatású (Beakő-féle) magtakaróval a fogas munkáját helyesíteni.

Vethetünk tavaszbuzá, tavaszrozót, árpát, zabot, tavaszrepeszt, mustárt, borsót, disznóbabot, burgundi répát, festő rezedát és festő csülleget; takarmánynak pedig zabos búkkönyt; luczernamagot árpával, zabbal, mint védnövényvel kell vetni, de egy negyeddal ritkábban.

Az őszi vetések nagy figyelemben részesülnek; laza állományu homokos vagy felette trágyás talajok, továbbá szelnek fekvő oldalas helyek meghengereztetnek, ezzel a fagy által felszivott és a talajban lazán álló növénygyökerek a földbe visszanyomtatnak és a kiszáradástól megóvatnak.

Kötött, eső és hó által összenyomott, megkérgeződött talajokban az ősztetés megfogasoltatik, ne sajnáljuk a fogással kitépelt néhány buzaszálát; ez a fogasolás után bekövetkezendő bokrosodás és bujább fejlődés által tisztelesen térül meg. Minél

sajnáltraméltóbb külszint mutat tavaszkor megfogasolt ősztetésünk, annál inkább sikerült miveletünk.

Rét és kaszáló. Nedves időben minden legeltetés szigoruan tiltatik. Árkok kijavítandók vagy újra asandók, hogy az utról senki be ne térhessen. Vakondtúrások és hangyatelepek elhánynak. Ha időnk engedi és a rétnak, kaszálónak vízenyőssége nem nagy, akkor fogasoltassuk meg hosszába, keresztibe.

A mesterséges, valamint a természetes kaszálókon mutatkozó foltos és hiányos helyek fűmagvakkal vagy szénamurvíval hintetnek be.

Állattenyésztés. Legnagyobb gond a nehéz munkát végző jármos ökrök rendes élelmezésére fordítatik.

Az igás lovak boronálásra, fogasolásra használatnak, mert gyorsabban lépnek, tehát a borona fogához nagyobb erővel ütöközik a rög és így jobban omlik és takar.

A ménés és gulyabeli marha már kezdi unni a szalmát és főreket, tehát a melegebb napok beálltával a széna-adag szaporítottatik.

Az apaállatok abrakjának egy harmadát árpadarával helyettesítjük.

Kanczák fedezetése megkezdendő.

Hízott ökrök eladásra kerülnek.

Bivalok is jobb élelmezésben részesüljenek, nehogy elgyengüljenek. Az elgyengült bival ritkán és nehezen kap lábra.

A juhász éjjel-nappal az ellős anyajuhok között tartózkodik, nehogy a bányókban kárt valljunk.

A gazdasszonyok a szárnyas állatok körül foglalatoskodnak, azok helyes és elegendő élelmezésére ügyelnek, mert csak így tojnak korán és sokat.

Szőlő. A mint az idő engedi, karózni kell, még pedig ügyelettel arra, hogy a töketől egy arasznyira és ha lehet, mindig a régi lyukba szurassék a karó, nehogy a szőlő gyökerét sértjük és a sorok egyenességét megzavarjuk.

Ha nagyon kedvező idő jár a venyige fölhuzását és kikötözését végrehajthatjuk; e részben általános szabály, hogy minél előbb tehetjük, annál jobb. A karikas miveletnél az ősztel termőnek hagyott két vesszőt — magtát — nyakánál a karóhoz kötve, jobb kéz két ujjá közt vigyázva végig ropogtatva, akkora karikát kötünk északról délnek, hogy annak átmérője 45

omnél nagyobb ne legyen és mindig arra kell igyekezni, hogy a karikának alsó része, ha lehet, egy arasznyira essék a föld színéről.

Kötözésre legcélszerűbb a nem igen vastag fűz vessző. Guyot szerint a vesszőt ilyenkor csak függélyesen kell a karóhoz kötni, még pedig a gyengét rövidebben, az erősebbet pedig hosszabban.

A csapos és tőkés miveletnél a maga módja szerint, egy vagy több szemre, minden fa visszavágatik.

A kikötésre közvetlenül jön a nyitás, mely minden rendszernél — kivétel nélkül — abból áll, hogy a tőke mellől egy arasznyi mélyen a földet elhúzzuk és a tőkét a földszinti szakálygyökerektől óles késsel simán többlől megtakarítjuk. Ennek az a haszna, hogy a növényt nem engedjük a föld színéhez közel gyökerezni, rovására a valódi mély gyökereknek, mert ama felületes gyökerek sem a nagy meleggel, sem a hideggel nem dacolhatván, szőlőnköt könnyen baj éri. Aztán minden mélyebb kapálással megsérthetjük. Végre a fedéskor könnyebben hajlítható a fa, ha tövét nem feszítik haszontalan gyökerek.

E hónapban megkezdhető az új telepek ültetése is, úgy, miként a szakkönyvekben terjedelmesen tárgyalva van.

Pincze. A pinczében a hordókat szorgalmasan töltögetjük és úgy a tele, mint az üres edényeket tisztán tartjuk. Az új borok második lehuzását megkezdjük, melyet most már zártan, legcélszerűbben borszivattyúval végezhetünk.

Gyümölcsös. Ha a föld annyira ki van engedve, hogy jégtücskének benne nincsenek, lehet már fát ültetni. Ha ősszel a gyümölcsfák körül a föld nem volt felásva, azt most kell megtétni. Azon gyümölcsfáknak, melyek rosfajtájú gyümölcsöcsel vannak beoltva, átoltása jobb fajtákkal most történik. A fatörzseken a fagy által okozott sebeseket gondosan eltávolítjuk és a sebeket viasz, vagy agyag és marhatrágyakeverékből készült tapasszal bekenjük. Vénebb fákról a száraz galyak lemetszését bevégezzük; a gyengébb növési ágakat visszanyessük rövidebbre, hogy erősebb jövőst hajtsanak. Az ártalmas rovarokat pusztítani kell. A hernyófészkek szedését e hó elejével okvetlenül be kell végezni, különben, ha az idő kimelegszik és felélednek levelek hiányában a virágok- és levélrügyekben nagy károkat okoznak. A gyümölcsben található száraz galyakat és leveleket kihordatjuk és gondosan elégetjük, így a netán rajtuk és a beteges fákon található rovarlárvák megsemmisíttetnek.

Faiskola. A fiatal csemeték metszése bevégeztetik. Az ősszel alvó szemre szemzett fák szemzése, ha megfogamzottak, a vadfák a nemesített szemzés felett 6—10 cm. magasságban visszametszetnek és a nemesített szem feletti rügyek gondosan eltávolítatnak. Az oltás megkezdetik, sorban cseresznye, meggy, szilva, alma s körtefákon. Ha kell új táblákat rendezünk és ezeket vadfákkal ültetjük be. A téli ojtások kiültetendők. A metszés és oltás bevégezése után a föld jó mélyen felkapáltatik vagy felásatik. A gyengébb vadoncok átültetendők. Ribiszke és egres dugványokat, ha még eddig meg nem történt, elültetjük. Birs és Sz.-Iván alma gyöksarjainak kiszédését, ugyszintén azokból bujtások készítését most végeztetjük. A csiráztatott famagvak elvettetnek.

Konyhakert. A föld ásása, ha az ősszel nem végeztetett be, most folytatatik és bevégeztetik. Borsó, salátafélék, vöröshagyma, párhagyma, nem különben a gyökemű főzelékek, petrezselyem, murek, vörös cékla, továbbá a hónapos retek, tavaszi spenót veteményezhetők. Spárgagyökér ültetésének és spárgamag vetésnek is itt az ideje. Őszi spenót, földi eper, fejes sálátáról a téli takarót eltávolítjuk és ha a fagy a földből kiemelte volna, vissza nyomogatjuk őket. Dinnye, ugorka, paszuly számára a melegágyak készítését folytatjuk. Káposztafélék, zeller, pap-

rika, paradicsom, hagymapalántoknak új melegágyak készíttetnek. A magnak váio és házi használatra eltett gyökönvények a rothadástól óvandók, a megromlott részeket róluk gondosan eltávolítjuk.

Diszker. A földmunkálatokat, ásás, átforgatás és trágyakeverés végeztetjük; a virágágyak beosztása és körülszegélyezése, úgy a szegélyzett ágyak tisztítása megkezdetik. Az utak kijavítatnak, kavics és homokkal meghordatnak. Ősszel trágyázott gyepekről a trágya legerőbélyeztetik, a rosz és foltos gyepek kijavítatnak. A rózsákat kiszedtetjük, visszametszetjük és felkötözzük. Szabadon telelt hagymás és gumós növényekről a téli takarót el kell távolítanunk, ezt óvatosan tegyük, nehogy hajtásaik megsérüljenek. Nyári virágok: viola, őszirózsa, szegfű, császárszakál stb. melegágyakban elvetendők. Meleg- és hidegházi növények mag, szétosztás és dugványozás által szaporítatnak; ezeket melegágyba kell tennünk. Georginák szaporítás végett melegházakba tetetnek. Melegházak nedvesen és melegebben tartatnak, a hidegházak ellenben többször szellőztetnek. Esteli órákban jegytáblákat készíttetünk és kosarakat fonatunk.

Méhészet. Itt az idő, mikor méheink napvilágot láthatnak, azonban vigyázzunk, hogy se el ne siettessük, se nagyon el ne késleltessük a kirepülést. Legyünk figyelemmel arra is, hogy méheink a múlt évben hol nyaraltak és a lehelőségig tegyük őket ugyanazon helyre; így annál könnyebben fogják megtalálni helyüket. Kibocsátáskor méhesünk annyira rendben legyen, hogy ott a kitétel után poczkolgatásra, javításra ne legyen szükség, mert ez mindig zavart okoz. Ha észrevennők, hogy valamely kas királynét vesztett, azt távolítsuk el a többi közül, mert könnyen alkalmat szolgáltat a rablásra. Ha az ilyen kas történetesen alig népes és különben is van elég méze, legcélszerűbb, ha egy néptelen, királynés családót adunk hozzá; így orvosolhatjuk meg legbiztosabban a bajt. Kitétel, illetőleg kibocsátás után, — ha t. i. a mezőn még nem kínálkoznak elegendő táp — a gyengébb, mézetlen családokat időnként étetnünk kell.

Kitételkor beható vizsgálatot tartunk és a penészes, egérrágra lépés és egyáltalában minden tisztátalanságot eltávolítunk.

Kicsinyre szorított röplyukai a rablástól, úgy a széltől, illetőleg meghülestől is védnünk kell a méheket, nehogy a népeség hiányában a fiasítás áthüljön és kárba vesszen. Alkalmatlan mártiusi időben mehcsládaink annyira megfogyhatnak, hogy egész éven át megérik; azért inkább valamivel később, mint korán bocsássuk ki őket.

Kolozsvári régi és tapasztalt méhészek Hugó nap előtt (április 1-je) nem igen viszik szabadba méheiket, azt tartván, hogy előbb legelőt a méhnek és azután legelőre vele.

Erdész. F ő h a s z n á l a t. A szálfák tutajozására és a tűzifa leusztatására különös gond fordítandó; kihasználása megfelelő munkaerő beszerzése által biztosítandó. M e l l é k h a s z n á l a t. Az erdőritkítés megkezdendő, szurokgyűjtés, mézégetés folytatandó és a sorközi használatra szánt területek kijelölendők. E r d ő v é d e l e m. A múlt havi teendőkhöz kivül, az árvizek által okozható károokra is figyelem fordítandó, az erdőszéleket pedig az irtások megakadályozhatásáért gyakran bezárjuk. E r d ő m i v e l é s. Melegebb vidékeken a vetés, ültetés és dugványozás megkezdhető. V a d á s z a t e hónapban a szalonkák és fajdakakásokra szorítokzik. —

Az időjósítás hajdan és most.

(Végo.)

Visszatérve már most a megelőzőkben említettek, ismétljük, hogy Hollandiában 1860-tól kezdve adta Buys Bal-lot a viharjósítókat, Angliában pedig Fitzroy tenger-

nagy kezdeményezésére nyertek hasonló értesítést a tengerparti helyek. Franciaországban (1860 óta) a csillagda jelezte a bekövetkező időt a hajósokra nézve fontos vidékeken és már 1846-ban a hannoverai tengerparton is a viharjósolati szolgálatba volt rendezve; az Egyesült Államok 1865-ben, a poroszkeleti tengerpart 1868-ban, Olaszország 1869-ben követte a jó példát. A viharjelök angol minta szerint kúp- vagy hengeralakúak, miglen az olasz és észak-amerikai tengerpartokon a jelzés piros zászlókkal történik.

Midőn a távirati időjelentés berendezésével első sorban a viharjósolatok lehetővé tételére törekedtek, azt kellett volna hinni, hogy az erre fordított fáradság elismerve, a kielégítő eredmény örömmel fogadva, a fontos vívmány lelkesen üdvözölve lesz! De másként történt; mert tudósok és laikusok egyforma hévvel támadták meg a viharjósolást. Épen azok, kiket a jövődőlés védni volt hivatva: a tengerészek idegenkedtek tőle. Volt eset, a midőn a jósolat nem talált; ehhez járult még akárhányszor az is, hogy későn jutott tudomásra és így kérdésessé vált, vajjon az új berendezés költsége arányban áll-e az elért haszonnal? E kérdés azonban ma már eldőlt és bizonyos rendszerváltozás állott be, mely többé nem mint jósolatot, hanem mint figyelemreméltó valószínűséget közölte a várható időt.

Nem lehet tagadni, hogy a vihart oly vidékre, mely attól eddig egészen érintetlenül maradt, teljes biztonsággal előre jósolni alig lehet. Bármennyire valószínű legyen is az, hogy egy forgóvihar eddig követett útja folytatásában legközelebb egy bizonyos vidék vagy helyre jut; mindamellett megtörténhetik, hogy a viharcentrum felvett pályájától váratlanul eltér és egészen más irányban halad azután előre. Nem lehet tehát absolute azt állítani hogy a vihar jártában egy bizonyos vidéket okvetlenül el fog érni; de annyit bátran mondhatunk, hogy arrafelé tart és már ennek tudása is sokat ér, mert kellő óvatosságra, elővigyázatra int. Hogy a vele foglalkozás mennyire élesíti az illető egyének itéletét, kitűnik abból, miszerint Angliában a bejgazolt jósolatok százaléka 1870-től 1872-ig 65-ről 80%-ra emelkedett és mig Amerikában 1862-ben 100 eset közül 70-szer hirdették a valót, addig 1878-ban 82-ig emelkedett fel a teljesült jósolatok százalékos száma.

A viharjósoláshoz csakhamar annak megfigyelése is járult, hogy minő lesz egyáltalában egy bizonyos vidéknek időjárása a legközelebbi jövőben. Itt is legfontosabb a teljesülés aránya, például a „Deutsche Seewarte” 1877 nyarán 100 jósolat közül 70 egészen helyest, 29 részben helyest és csak 10 helytelenül jegyzett fel; az amerikai intézetben 1878-ban a teljesült jósolatok száma 86 százalékra ment fel. — —

Az eljárás a következő:

A mellékállomások naponta reggel 7 órakor számjegyekkel tudatják távirati uton az időjárás adatokat a budapesti központtal, hol azokat az u. n. időtérképbe (nagyreszt külön jegyeakkal) bejegyzik.

Azon állomásokat, melyek egyenlő légnyomással bírnak, az idő-térképen vonalakkal összekötik és kapják az Iso-barokat, vagy egyenlyomásu vonalakat, miglen az egyenlő hőmérsékű helyek összeköttetése az Isothermeket, vagy egyenhevíu vonalakat adja. Az ily térkép aztán a légnyomás maximákat és minimákat feltűnően mutatja s ezeknek mikénti alakulásából következtetést enged a jövő időre. Ezen térképekre elő is lehet fizetni, például nálunk havi 1 1/2 frttal; de mig Ausztriában a jelentéseket távirati uton is kedvezményi árban lehet megkapni, addig itt az időjárás sürgönyök életbeléptetéséről még nem hallani semmit.

A mit a távirati jelentésektől első sorban vártak, t. i. a tengerészet érdekében a drága vagyon és a még drágább élet lehető megóvását, e célét, bátran mondhatjuk, nagyon megközelítették. De mindinkább figyelembe kellett venni azt is, hogy az ilyen jósolat a szárazföldön főleg a mezőgazdaságnak nyújthatna tetemes előnyt és a szakemberek tüzetesen foglalkoztak avval, minő berendezést kelljen adni ezen intézménynek, hogy a valószínűleg bekövetkező időt jelző értesítés idejekorán és épen oda jussou el, a hol annak hasznát venni kívánják; a mi természetesen annál inkább lesz sikeres, minél fejlettebbek a közlekedési viszonyok. Hogy Amerika miként serénykedik, azt már említettük; Franciaország jelzéseit naponta minden megyéje székhelyével közli, honnan azok a járásokba terjednek el. Mecklenburgban már 1863-ban alakult egy gazdákból álló társulat, mely az aratás alatt bekövetkező időt kívánta meg tudni, e célra két levelezőt tartott: egyet Szt.-Pétervárott, a másikat Bordeauxban, kik a szélirányt és időjárás tüneteket naponta sürgönyözték.

Egyáltalában a kérdés azon fordul meg, hogy miként lehet az időjelzést a falusi gazdára nézve is lehetőleg értékesíteni? Ennek eddigi legjobb módja abban áll, hogy a postai vagy távirati uton vett értesítést egyszerű optikai jelzéssel adjuk tovább, azaz magas, messzire ellátható helyeken pónákat alkalmazunk, melyeken különböző állásba hozott kasok, vagy árboczkosarak a várható időt mutatják, u. n. rossz idő, jó idő, kétes idő, eső. Például a kolos-monostori gazd. tauintézet fedeléről jelezni lehetne Monostor falunak és ha a Hója nyugoti csúcsán is ily optikai állomás lenne, az intézettől ide átvett jeleket megláthatná Szász-Fenes és adná a körülményekhez képest tovább. Kolozsvárt a tűzoltó torony és a fellegrvár szintén kedvező ponttúl szolgálnának, a honnan a város nagyszámu gazdaközönsége figyelmeztetést nyerhetne. Az erdélyi gazdasági egylet a múlt évet azon kísérletre szánta, hogy kipuhatolja, valjon a Budapestről vett időjelzés mennyiben mutatkozik megbízhatónak, mennyiben folynak be arra lokális v. más körülmények s az eredményhez képest fog aztán itéletet mondani arra nézve, hogy mily mérvben lesz ez új intézkedés melyet különben minden mivel állam meleg pártolással ölelt fel, a mezőgazdaság érdekében felkarolható és felhasználható. Tudjuk ugyan, hogy mint minden emberi vállalkozás, úgy ez is hiányos, tökéletlen — még pedig főleg azért, mert itt két, mindez ideig leküzdhetlen nehézség

orog fenn: u. m. biztos meghatározása annak az utnak, melyen a légnyomás minimum haladni fog, továbbá megállapítása azon sebességnek, mellyel ezen utjának egyes szakaszait befutja!

A mai időjóslás tehát csakis a valószínűség érdemével bír, de hogy minden tökéletlensége mellett mégis a legbiztosabb, minden önkényes feltevést és homályos hypothezist kizáró eljárás és hogy — a mi a földolog — csakugyan tudományos alapon nyugszik, ezt kívántuk jelen nagyon is hézagos vázlatunkban bemutatni s a mívelt közönségnek rokonszenves érdeklődését egy arra teljesen méltó tárgyra felhívni, melynek napontai szemléletére Kolozsvárt az erdélyi gazd. egyesület bel-monostorutczai irodája előtt kitett táblázat bő — és örömmel mondhatjuk máris nagyon igénybe vett — alkalmat nyújt. —

Gamauf Vilmos.

Erdély méhészetének jeleni állapota és jövője.

Hazánknak, e kincsekkel oly gazdag kis hazarészében, a bányász verejtékét törölve furja görbe hazánk egy-egy kipuposodott gerinczében a sziklákat, hogy behatolva e sziklák által takart kincshez, azt felszínre hozza és az emberiség hasznára fordítsa. Van azonban ez arany, ezüst és másnemű bányákkal gazdag hazarésznek még egy — népünk által nem kellőleg művelt — bányája, melynek kincsét népünk, habár az előttünk fekszik, százazrekkel kínálva, kiaknázni ez ideig nem akarta, illetőleg nem tudta és ez a méhészet.

Erdélyi terjedelmes erdőségei, gyümölcsössei, rétjei és a mézélésben páratlan hegyi növényeinél fogva, a méhészetre hazánkban — sőt Európában — csaknem a legalkalmasabb hely. Erdélyben nincs oly szárazság soha, hogy méheink legelője kiperzselődhetne; mert a szárazság idején, a hegyek északi oldalai, melyek a nap hevének nincsenek annyira kitéve, még mindig virulólag tartják a növényeket; de még azon felül a forró nyári napok éjszakáin inkább van növényeinkre a páralerakodás — harmat — mint az erdőket nélkülöző vidékeken, mi a mézélésre főtényező.

És daczára ezen előnyöknek, melyekkel Erdély rendelkezik, vajmi kevés a méhészt, ebből folyólag a méhcsaládok száma.

Nálunk alig van annyi kaptár, a hány méhésztnek kellene lenni, ha ott akarnánk állani, hol északi Németország egyes tartományai, mert ott egy lélekre egy kaptár esik, míg nálunk 46 lélekre esik egy; úgy hogy e téren úgy járnánk amazokkal szemben, mint egy dicsekedő angol Lord járt volt egyik gazdag mágnásunkkal, midőn birkaállományát megmutatva önhittent mondta, hogy annyi birkája senkinek sincs; mire mégnásunk azt felelte: hogy neki bojtárja is több van.

Az erdélyi résznek méhe-állománya az 1880. évben a következő volt.

Kolozsvár szab. kir. város	520	paraszt	180	múkas
Maros-Vásárhely sz. k. város	49	"	43	"
Alsó-Fehérmege	8477	"	183	"
Besztercze-Naszódmege	6536	"	150	"
Brassó	1969	"	568	"
Csik	2878	"	614	"
Fogarás	2907	"	60	"
Háromszék	5404	"	238	"
Hunyad	12,566	"	166	"
Kis-Küküllő	4680	"	100	"
Kolozs	10,621	"	131	"
Maros-Torda	6926	"	483	"
Nagy-Küküllő	7297	"	1665	"
Szeben	4881	"	826	"
Szolnok-Doboka	11,427	"	76	"
Torda-Aranyos	8179	"	77	"
Udvarhely	5492	"	130	"

Összesen 100,809 paraszt 5690 múkas.*)

Ezen múkasokból körülbelül 3000 átmeneti és alig 2690 lehet mozgatható Dzierzon-Berlepsch szerkezetű.

Ha a Dzierzon-Berlepsch-féle méhlokot vesszük alapul — Németországban ilyenek lévén tulnyomó mennyiségben — és két paraszt-kas népét egy effélének vesszük, miután két erős paraszt-kas felel meg egy Dzierzon-félének, akkor már csak 54,594 kaptára volna Erdélynek. Ha tekintetbe vesszük már most Erdély területi nagyságát 55,721 négyszög kilométert és az azt lakó 2.153,417 lelket, azt fogjuk látni hogy egy négyszög kilométerre és 46 lélekre esik egy kaptár, mi ezen terület és lakossághoz mérve óriási csekély.

Ennyi kaptár terménye a belfogyasztásnak is alig felel meg, ha tisztán kezeltek, nem hogy exportra juthatna belőle. És mégis van Erdélynek méz-exportja, fogja mondani sok kereskedő, mert ők évenként nem megvetendő mennyiséget exportálnak.

Igazok van, csak hogy erre elmondhatjuk, miként ment s meg uram az ilyen szerencsétől, mert ez hazánk méhészetének hátrányára és nem előnyére válik hova tovább.

A kereskedők már augusztusban kezdik szedni a mézet — minek október az ideje — és a még fiasítással tele köpüket halomra ürítve szűrik, minek következménye az, hogy mézök, melynek egy tizedrésze fiasítás és holt méh, felforr és egész ség rontová válik.

Már most, hogy kívánhatjuk azt, miként drága mézünk illő keresletnek örvendjen, ha tekintetbe vesszük még azt, hogy vannak oly lelketlenek, kik még azon felül hamisítják is. Ily kezelés mellett belföldön kevés a fogyasztója és innen van az, hogy külföldre kerül, hol rossz minőségénél fogva mézterményünk tekintélyét rontja.

Az erdélyi termény méz-gazdag hegyi növényeinknél fogva, melyekből kikerül, a más vidékieket fölülmulja, hogy a külföldön

*) Az adatok a kolozsvári kereskedelmi- és iparkamara kitűnő évi jelentése alapján vannak felsorolva. A. J.

— daczára ezen rossz kezelésnek — legjobbnak tekintetik és pár forinttal drágábban kel el, mint a hason kezelés alól oda került más vidékiek méze. Hogy mennyire drága Erdély mézterménye, azt csak a tisztán kezelt Dzierzon-Berlepsz-féle kaptárok bizonyítják, mert az azokból kikerült méz a külföldön úgy, mint a belföldön nagy keresletnek örvendő három-négyszer te drágábban kél el.

Nem kellene hát oly hátra maradnunk a külföldtől! hol a méhészet — a kor igényeinek megfelelően — a Dzierzon Berlepsz rendszerrel üzetik, míg nálunk legnagyobb részben az ő eredetű mozgathatlan szerkezetű paraszt-kasokkal, hanem azon kell lennünk, hogy a külfölddel versenyt tartva, mi is tanulmányozzuk, mert biztos gyümölcsöt csak úgy élvezhetjük.

A méhészet előrehaladottságánál fogva már is egy külön tudományá fejlődén, nem kell azt különbösön elhanyagolnunk, mert a parasztkasokkal való méhészkedésünk, mint a kor igényeinek meg nem felelhető, a külföld előre haladt Dzierzon rendszerével a versenyt ki nem állhatván s azzal nem concurrálhatván, a világ piaczaról teljesen le fog szorítottatni; míg ha jeleztük módon, t. i. az okszerű méhészkedést honosítjuk meg s tesszük általánossá, nincs hatalom és tudomány, a mely túl tehessen erdélyi mézünkön.

Itt az alkalom! Az „Erdélyrészi okszerű méhészet-egylet” egy néhány fáradhatlan ügybuzgó méhész által létre hozva — az okszerű méhészet terjesztése és fejlesztése körül minden telhetőt megtéve — oda fog törekedni, hogy ott a méhészetet tanulmányozni ohajtók tanulhassanak. Az egylet azonban csak akkor lesz erős, és hivatásának megfelelő, ha a kellő pártolásban részesül.

A kereskedelmi minister ur ő nméltósága, hazarészünk méhészetének fejlődését szíven hordva — egyletünk pártolását azzal bizonyítja, miként már eddig is több rendbeli kegyes tettein kívül egy méh-pavillon = azaz minta-méhes felállítására 800 és egy erdélyrészi méhészeti vándortanár javadalmazására 300 frtot utalványozott. Rajta tehát és csoportosuljunk az egylet körül mentől többen, hogy az okszerű méhészet mentől nagyobb körben földmivelőink közt is terjedjen és akkor nem fogja senki a kormányt okozni az adónak végrehajtással felhajtásáért, mert befizetik azt szorgalmasan állatkáink, sőt még azon felül nem megvetendő hasznot is nyújtanak.

Albu József,
méhészet-egyleti titkár.

Felhívás az erdélyrészi ménlő-tulajdonosokhoz!

Az állami fedező ménék létszámának elégtelensége már övek óta korlátozta a Nagym. földmivelési ministeriumot abban, hogy az erdélyi részek területén fekvő községek közül mindazokban, honnan fedeztetési állomás felállítását kérelmezték, ilyeneket szervezethesszen. A tenyésztés fokozatos emelkedésével szemben, ezen a tenyésztők érdekeire hátrányos helyzetben

némileg segítő, a magas ministerium elhatározta, hogy a jó községi és magán ménék tulajdonosait, alábbirt feltételek mellett államilag segélyezni fogja; különösen oly helyen, a hol egyfelől a vidék méltó követelményeihez mérten állami ménék kellő számban nem állanak rendelkezésre, másfelől a lótenyésztési ügy fejlődhetése, már általános viszonyoknál fogva is, eredményt ígér.

A feltételek a következők:

1-szor. A mén tulajdonosa — legyen az község vagy egyes tenyésztő — kötelezi magát arra, hogy a megyei lótenyésztési bizottság által alkalmasnak ítélt ménjét kivétel nélkül közhasználatra bocsátja s a lótenyésztési bizottsági elnök által meghatározandó formájú s hitelességű fedeztetési jegyzékből igazolni tudja, hogy legalább 45 darab, idegenek birtokát képező kanczát fedeztetett ménjével a fedezési időny alatt.

2-szor. A segélyezett ménért fedeztetési díjúl legfeljebb 2 forintnál, vagy ezzel egyenlő értékű terménynél vagy szolgáltatmánynál többet egy kancza után nem vesz.

3-szor. Kötelezi magát, hogy a mén a fedeztetési időny alatt naponta reggeli 9 óráig istállójában tartja, hogy a jelentkező kanczatulajdonosnak a távolabb vidékről is alkalmas legyen a mén használni; magától értetődően, hogy az ez órát megelőző fedezés esetében a várakozást tennie szükséges nem leend.

4-szer. Kötelezi magát, hogy a mén egész esztendőben megfelelően táplálja; de különösen a fedeztetési időny alatt elegendő szemes eledellel is tartja; alávetvén magát a mén tartására, valamint a fedeztetésénél követni szokott eljárásra úgy a megyei lótenyésztési bizottság, valamint a teleposztály vizsgálatainak, ellenőrzésének és felügyeletének, nemkülönb az ezek által rendelt esetleges eljárásának eszközzésére.

5-szor. A pénzbeli állami segély a mén darabját illetőleg 60—100 frt.

6-szor. Megengedtetik, hogy a helyi viszonyok szerint a segélyezett ménék szabad ménesben szabadon is használtassanak, oly kikötéssel azonban, hogy egy mén számára több kanczának kerülni 60-nál nem lehet.

Felhivatnak tehát a t. ménlőtulajdonosok, egyesek úgy mint községek, a kiknek alkalmas, alakzatára nézve ha nem is teljesen megfelelő, de öröklő hibáktól ment, nem épen elsanyart ménjük van és a mén fentebbi feltételek s állami segély mellett közhasználatra átengedni hajlandók, hogy e tárgyban az illető megyei lótenyésztési bizottsági elnöknel, illetőleg alispánnál f. évi márczius hó 20-ig jelentkezzenek.

Kolozsvárt, 1882. február 20-án.

Báró Bánffy Dániel, s. k.
az erdélyi központi lótenyésztési bizottmány
elnöke.

EGYVELEG.

Értesítés. Az erdélyrészi oksz. méhészet-egylet tisztelt tagjait s egyáltalában mindazokat, kik — egyebek közt — méhészkönyv iránt kérdezősködéseket intéz-

tek elnökségünk egyike vagy másikához, örömmel értesíthetjük affelől, hogy a várva várt műsajtó alól már kikerült s pár nap múlva rendelkezésre áll. E könyv az országos magyar méh. egyesület által, pályázat útján világra hozott Méhész káté, melyből elnökségünk egyleti tagjai számára a szükséges mennyiséget megrendelte. Kérjük hát tisztelt tagtársainkat s mindazokat, kik egyletünkbe való sorakozásukat nyilatkoztatni méltóztatták s még társulni ohajtanak, hogy a jelzett mű iránt megrendelésüket velünk tudatni mielőbb sziveskedjenek! A mű bolti ára 1 frt lesz, mi egyleti ügytársainknak — utánvétellel — 40 krért kézbesíthetjük. Ebbeli nyilatkozatukat méltóztassanak alólírotthoz, kül-magyarutca 66. sz. a. intézni. Egyszersmind azt is jelezni kíváujuk, hogy méhészes telyein kkel úgy szólva a legjavára értünk dolgainknak, a mennyiben azokat valóban minden ott megjelenő előtt élvezetessé és kézzel fogható hasznossá tettük az által, hogy az illető előadó mindenki által hozzá szólható vita-tételekben terjeszti elő a megérteteni szándékoltakat. Még pár estélyt Voith ig. alelnök ur lakásán tartunk (Londonutca 9. sz.) hogy a nála concentrált méh lakokat ne kelljen ide-oda hurezolgatvunk. Ismételten kérjük igen tisztelt ügytársainknak becses megjelenésük által való részvétét!

Kolozsvárt, 1882. február 26.

Szentgyörgyi Lajos,
egyleti főtitkár.

Üzleti heti szemle.

(A „Pesther Lloyd“ nyomán.)

**Gabona és gyapjupiacz Budapest, 1881. február 19-étől
február 25-éig.**

Buza lanyha üzlet, forgalom 70,000 metermázsa, ár 11-70 frt.

Rozs lanyha irányu üzlet, forgalom 3000 metermázsa, ár 8 frt 80 kr.

Árpa gyenge üzlet, forgalom 4000 metermázsa, ár: takarmányárpa 7-35 frt, seres árpa 9-25 frt.

Zab szilárd üzlet, forgalom 3000 metermázsa, ár 7 frt 80 kr.

Törökbuza gyenge üzlet, forgalom 10,000 metermázsa, ár 7-15 frt.

Gyapju. Közvetlenül mult heti jelentésünk zárlata ellen még mintegy 500 mm. gyapju adatott el katonaposztóhoz, az akkor említett áron. Az óta bel- és külföldi vevőknek eladatott 100 mm. jobb középegynyiretű posztógyapju 106—108 frton, 1000 mm. közép egynyiratu 92—95 frton, 250 mm. tiszavidéki kártolt gyapju 85—87 frton, 100 mm. hegyi kétynyiratu teli gyapju 84—85 frton, 100 mm. bácskai egynyiratu 68—70 frton. E hét végefele egy belföldi kereskedő 1200 mm. orosz izzadt gyapjut mintegy 50 frtnyt vett piaczrol. A forgalom mintegy 2350 metermazsára rugott és daczára e jelentékeny mennyiségnek árjavulás nem. konstalálható, sőt megemlitendő, hogy az összes kereskedelmi czelokra szánt gyapjukat inkább valamivel olcsóbban kellett eladni.

Gabona-árak:

minimum és maximum: Budapest febr. 25. | Bécs febr. 25.

Buza	11-05—12-35 frt	11-45—13-35 frt
Rozs	8-70—9-10 frt	9-20—9-80 frt
Árpa, takarmány	7-20—7-50 frt	7-50—8-00 frt
Árpa, szeszfőzésre	8-25—8-75 frt	8-60—9-40 frt
Árpa, seres	9-00—9-50 frt	9-50—10-25 frt
Zab	7-30—8-35 frt	7-45—8-50 frt
Törökbuza	6-85—7-45 frt	7-60—8-25 frt

Budapesti marhavásár febr. 22-én. Összes felhajtás 1323 db. nagy és 1800 apró marha. Ebből eladott 30 db. bika, 670 db. ökör, 361 db. vágó tehén, 184 db. fejős tehén, 77 drb. bival, 536 drb. borju, 1148 drb. bárány. Árak: bika darabonként 65—150 frt, ökör páronként 186—310 frt, vágó tehén páronként 115—280 frt, fejős tehén darabonként 70—165 frt, bival páronként 130—154 frt, borju darabonként 9—28 frt, bárány páronként 4½—7 frt. Húsarak 100 kilonként: ökörhús 49—52 frt, tehénhús 47—50½ frt, borjuhús 55—70 frt, bivalhus 45—48 frt.

Bécsi marhavásár febr. 21-ikén. Összes felhajtás 3121 drb és pedig 1609 drb. magyar, 349 drb. lengyel és 1163 drb. német fajta, melyből 2944 drb. ökör, 70 drb. tehén, 83 drb. bika és 24 db. bival. Árak 100 kilonként: magyar hizó 50—60 frt, lengyel 52—56½ frt, német 51—60 frt, tehén 46—51 frt, bika 46—52 frt, bival 40—47 frt. Lában darabonként 100—243 frtot fizettek.

Kőbányai sertésvásár febr. 25-én. (Az első magyar sertésbiztosító és kölcsönelő részvénytársaság jelentése.) Használható sertések szűk állománya miatt és mert Bécs és külföld, daczára annak, hogy szükségletük volt. mult télhez képest a felével kevésbbet vittek el, a forgalom oly csekély volt, a milyenre hosszabb idő óta nem emlékszünk; ily körülmények között, természetesen az üzlet jelentéktelen és iránytalan volt.

Jegyzett árak: magyar válogatott áru 240—300 kgr. nehéz 63—64 kr., 180—240 kgr. nehéz 62½—63 kr. Öreg 300 kgr. tuli nehéz 61—62 kr., vidéki sertés 60—61½ kr. Transitóban: szerbiai 59 kr., romániai 59—60 kr., tüksék 56—56¾ kr. tiszta kgrkint.

Takarmányárak: tengeri bánati 7-35 frt, román 7-35 frt, árpa 7-70 frt. Helyi állomány: február hó 17-én maradt: 55,555 drb., hozzá hajtattott: alvidékről kövér 3025 drb., alvidékről sovány 830 drb., Szerbiából 553 drb., Romániából 3308 drb., magyar államvasuttal 895 drb., Budai vámonknál 84 drb., együtt 8695 drb., összesen 64,250 darab. Elhajtattott: Felvidékre 286 drb., Bécsbe (mult héten 307 drb.) 1661 drb., Csehországba 463 drb., Bodeubachon át 1463 drb., Ruttkán át — drb., Délnémetországba — drb. Budapesti fogyasztás 2045 drb., kültelki fogyasztás 90 drb., Kőbányai szalonakészítők 120 drb., magyar államvasuttal — darab, összesen 6128 darab, marad állomány 58,122 drb. A részvény szállásokban 9935 darab van elhelyezve.

Az egészségrendőri és transito szállásokban febr. 17-én maradt 4076 db., hozzáhajtattott: szerbiai 553 drb., romániai 3308 db., együtt 3861 db., összesen 7937

drb., elhajtatott 1075 drb., marad állomány 6862 drb. és pedig 1873 drb. szerbiai és 4993 drb. romániai. Az egészségi vizsgálatnál január 1-től—maig 407 drb. a fogyasztás alól kivonatott és technikai czélokra feldolgoztatott.

Disznózsir: kész áru hordóval együtt 75 1/2—76 forint, Márczius havi kötésben hordó nélkül 73 1/2—74 frt.

Szalonna: vidéki szalonna 65 frt, városi áru 69—70 frt, füstölt szalonna 75—76 frt.

Bécsi sertésvásár feb. 21-ikén. Összes felhajtás 3609 drb. és pedig 961 drb. nehéz, 1077 drb. közepnehéz és 1571 drb. süldő; melyből 1738 drb. magyar, 1571 drb. orosz-lengyel, 250 drb. szerb és 50 drb. oláh fajta. Árak 100 kilónként: nehéz 55—57 frt, közepnehéz 50—54 frt, süldő 36—42 frt; szalonna és zsir 71—73 frt.

Felelős szerkesztő: GAMAUF VILMOS.

H I R D E T É S E K.

Pénz-kölcsönök

az ország bármely részében telekkönyvezett földbirtokra 1000 frttó kezdve bármily magas összegig, 5% vagy 5 1/2% kamat mellett gyorsan eszközöl s régibb magasabb kamatu törlesztési kölcsönöknek ily olcsóbb kamatuakra való convertálását sikerrel viszi keresztül a hat. engedélyezett ált.

„Ipar- és kereskedelmi ügynöki iroda“.

Kolozsvárt, London-utca 19-ik sz.

(4.) (2—20.)

SZER A LÉP-FENE ELLEN.

Hosszas fáradozás és kísérletezés után a lép-fenét az általam alkalmazott szerrel biztosan kezelem, mely szer a bajt nemcsak elnyomja, hanem azt minden egyéb **utóhatás** nélkül tökéletesen meggyógyítja.

Sikeres eljárásomat bizonyítják:

a **Nagy-Tapolcsány** városától, erdélyi gazd. egyleti alelnök **Szabó József**, szeszgyáros **Krausz Mayer** uraktól és a **nagy-almási alapítványi uradalomtól** nyert bizonyítványok, melyek az erdélyi gazd. egylet titkári hivatalánál megtekinthetők.

Orvosságom épen úgy szolgál gyógy, mint óvszerűl és nem drága, miért is annak szives igénybevételét tisztelettel reméli

BONÉ PÉTER,

okleveles állatorvos.

(6.) (1—6.)

Kolozsvárt, kül-magyarutca 10 sz.

P i a c z i á r a k.

A h e t i v á s á r		Egy hectoliter vagy metermázsá*						100 kilo		1 köbméter	1 kilo
h e l y e	n a p j a	tiszta buza	elegy buza	rozsa	árpa	zab	törökbuza	szóna	szalma	tüzifa	marhahus
á r a k r a j o z á r o k b a n											
Beszterozse	feb. 24	955	700	510	500	305	450	295	—	350	44
Brassó	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Osik-Szereda	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Déás	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Déva	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Erzsébtváros	feb. 25	825	650	550	—	160	450	300	150	300	44
Fogarasz	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
K.-Fehérvár	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sy.-Sz.-Miklós	feb. 18	1000	—	650	625	325	625	280	60	160	36
Kolozsvár	feb. 23	800	—	560	—	250	480	250	240	350	46
H.-Vásárhely	feb. 23	1060	750	780	620	305	685	325	190	450	40
Hagy-Enyed	feb. 23	1005	795	660	—	190	500	370	200	290	40
H.-Szeben*	feb. 24	1140	1005	790	—	820	720	170	100	375	48
Szegesvár	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
S.-Sz.-György	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sz.-Régen	feb. 23	825	687	550	—	307	525	220	110	310	36
Sz.-udvarhely	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

*) A csillaggal jelelt árak metermázsára értendők.

Mellékletek

400 darabonként 1 forint 50 krjával számíttatnak.

A hirdetés szövegét a t. megrendelő minden külön díj nélkül teljesítés szerint akarhányszor változtathatják.

Az „Erdélyi gazda“ hirdetési díjszabályzata.

A kivánt tór megnevezése	széri hirdetésnél									
	1	1—3	1—6	1—12	1—18	1—24	1—30	1—36	1—42	1—52
1/16 v. egész oldal	7	20	35	65	95	120	140	160	180	210
1/16 v. fél "	4	10	18	33	48	60	70	80	90	105
1/16 v. negyed "	3	6	9	17	24	30	35	40	45	53
1/16 v. nyolczad oldal	2	3	5	9	12	15	18	20	23	27
1/16 v. tizenhatod "	1	2	3	5	6	8	9	10	12	14

Ezenkívül 30 kr. bolyogdíj annyiszor, a hányszor a hirdetés megjelenik.

Egyletünk t. tagjai és lapunk t. előfizetői

25% vagyis egy negyedrészt engedményben részesülnek ha hirdetésük beküldésekor tagsági vagy előfizetői minőségükre hivatkoznak.

Pályázat kertészi állomásra.

Az erdélyi gazd. egylet kolozsvári köztelkén a kertészi állomás megürülvén, ennek betöltésére az igazgató választmány pályázatot hirdet a következő feltételek alatt:

I. Pályázó tartozik az 1 kat. hold és 1080 ölet tevő csemete és magonciskolát, a 288 fiatal fát számító anyafakertet, az 50 fára tervezett erdélyi ősi almafaj táblát, valamint a mintegy 230 régi — itt-ott elszórva levő anyafát szakmány-mivelésre elvállalni.

II. Ezen szakmány-munkáért a következő évi általány-árak vannak megállapítva u. m.

1.	Évenként 365 ölet rigolozásáért	54	frt 75	kr.
2.	„ mintegy 4300 drb. csemete beültetéséért	10	„	—
3.	„ 2280 ölet telésásáért	56	„	50 kr.
4.	„ 2280 öletnek 3-szori kapálásáért	102	„	60 kr.
5.	„ gyomlálásért és táblaszélek fentartásáért	20	„	—
6.	„ az utak fentartásáért	20	„	—
7.	„ mintegy 3000 drb. eladó csemete kiásásáért	90	„	—
8.	„ magbeszerzéséért a magonc-iskolába	15	„	—
9.	„ általányul kerti eszközökért	20	„	—
10.	„ „ klféle anyagokért	11	„	15 kr.
11.	„ mintegy 500 anyafa kezeléséért	50	„	—
12.	„ az oltási idényre pótlékul	10	„	—
	összesen	460	frt	—

azaz Négyszázhatvan forint.

III. A szakmány munka díján kívül a következő javadalmazás van biztosítva:

1. Szabad lakás a köztelki kertész lakban.
2. A Köztelken lévő még két faháznak, csürnek, pinczének és melléképületeknek szabad használata.
3. A köztelken belül 5 hold kerti földnek, valamint a kerttel összefüggő, de a kerítésen kívül lévő 3 hold I. osztályu szántóföldnek, összesen tehát nyolcz holdnak szabad használata.
4. Évi 240 frt azaz Kétszáznegyven forint, mely havi 20 frtos utólagos részletekben fog kiadni.
5. A köztelki csemete, oltógaly, vadoncz és gyümölcs eladásából befolyó brutto jövedelem után a következő százalékot u. m.

800 forintig	3%	-ot.
800 forinton tuli 100 frt után	5%	-ot.
„ „ „ 200 „ „	7%	-ot.
„ „ „ 300 „ „	10%	-ot.
„ „ „ 400 „ „	12%	-ot.
„ „ „ 500 „ „	15%	-ot.
„ „ „ 600 „ „ és azon tul	20%	-ot.

VI. Pályázni kívánók felhivatnak, hogy szakképzettségüket, valamint a magyar nyelvben való jártasságukat igazoló okmányaikat 1882. martius hó 15-éig „Az erdélyi gazd. egylet titkári hivatalának Kolozsvárt“ czim alatt küldjék be.

V. A szerződés a legalkalmasabbnak ítelt pályázóval — egy próbaév fentartásával — nyolcz évre fog megkötetni.

VI. Az állomás a z o n n a l elfoglalható, — még netán kívánt részletesebb felvilágosításokkal a titkári hivatal szolgál. —

Kelt az erdélyi gazd. egylet igazgató választmányának Kolozsvárt, 1882. februar 18-án tartott üléséből.

Szabó József,
egyleti alelnök.

Gamauf Vilmos,
egyleti titkár.